

1
28
29
30
31
32
33
34

1774.

28. Kamm, Christianus Carolus: De compensatione
ad retentionem in communem creditorem locum
habente.
29. Kessius, Ludovicus Fridericus: De iure uxoris
in donatione propter nuptias.
30. Kessius, Ludovicus Fridericus: De periculoso aggre-
ssu probato in iudicium inculpatæ tutelæ
exceptivæ dandi probante.
31. Koesner, Christianus Gulp: Ananti interest Titulum
iuris prudentiam nationalem ab ~~omni~~ universali
viventi normam diktari?
32. Pahl, Christianus Fridericus: De origine etque factis
prescriptionis longissimi temporis usque ad Titul.
notandum.
33. Peltmannus, T. L. D.: Præmissa de partu undeci-
mestri, lectionibus actibus præmissa.
34. Peltmannus, Titius Ludovicus Suerber: De maritis.

1779.

35. Scholl, Augustus Fridericus: De usure desertrice
date sua ex regula quidem non semper
lumen prisanda.
36. Scholl, Augustus Fridericus: An marito unusque
hus et administratio in bonis uxoris minorum
nis competat?
37. Scholl, Augustus Fridericus: Observationes juris
Iuribus.
38. Schwarzius, Fridericus Immanuel: De Friderico Myconio,
Lyonicuriam apostolo.
39. Seyerus, Joh. Theophilus: Programm, quo solenniter
doctoralia Andreae Theophili Nethermanni indit.
40. Steckmannus, Augustus Corvilius: Ad l. 33 D. de
vulgaris et pupillari substitutione commentatione.
41. ~~Scholl~~ Hellmannus, Augustus Corvilius et Heidemannus
Corvilius Adreph: De pactis anni immunitatis.
42. Wieland, Corvilius Corvilius: De Cestruis, Juce Lucasi
J. R. J. vestifera.

1779.

43. Winkler, Carolus Wilhelmus: Praescriptio immunitatis a tributis praesertim quae ad aerarium publicum sexennae impugnata.
44. Wolf, Carolus Gottfriedus: Ino statutorum Lipsiae de aetate tutelam aetatis.
45. Zollerus, Fridr. Gellius: De effectum clausulae iudicialis.
46. Zollerus, Fridr. Gellius: De culpa ab hereditas tutorum curatorum de san ex facto tutoris, quam ex facto propriis conventis, praestanda.
47. Zollerus, Fridr. Gellius: Utinam in fundo fructus foeminae succedant?
48. Zollerus, Fridr. Gellius: De effectum confessionis corporis delicti atque iniecto.
49. Zollerus, Fridr. Gellius: Observationes practicae

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

10172

~~1779~~ 40.
13

AD
 LEG. XXXIII. D. DE VVLGARI
 ET PVPILLARI
 S V B S T I T V T I O N E
 C O M M E N T A T I V N C V L A,

Q V A M

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

P R A E S I D E

AVGVSTO CORNELIO STOCKMANNO

IVRIS VTRIVSQUE DOCTORE

D. VI. SEPT. MDCCCLXXIX

D E F E N D E T

GEORGIUS PHILIPPVS BVCK

CAMIZA-SAXO

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

Pupillarem, cuius in Ictorum voluminibus saepissime mentio fit, substitutionem in liberis tantummodo impuberibus et in patria potestate constitutis rite procedere, tam certi atque expediti iuris est, ut neque ignorent ii, qui vel leuiter iuris ciuilibus principia degustauerunt. Apud Romanos quidem, cum impuberes, quippe quibus nec comitiis interesse permillum erat, testamenta facere non possent, quoniam nullum eorum animi iudicium censetur esse; patria in liberos potestas tanta, ac tam extensa fuit, ut, vel mortuo patre, usque ad ipsam filiorum pubertatem posset exerceri. Qui enim impuberes filios suos heredes instituerant, veriti, ne intra pubertatis terminos decederent, suis filiorumque bonis ad alios delatis; illi profecto et sibi et filiis in casum, si puberes ii nondum facti decederint, testamenta condebant. Soli patriae potestati id datum erat, non matri. Confirmatum hoc reddit *pr. Inst. de*

pupill. subst. vbi legitur: liberis suis impuberibus, quos in potestate quis habet, substituere potest, ut, si heredes ei extiterint et adhuc impuberes mortui fuerint, sit ei aliquis heres. — nam moribus institutum est, ut cum eius aetatis filii sint, in qua sibi ipsi testamentum facere non possunt, parentes eis faciant. Conueniunt cum his verba VLPIANI l. 2. D. de vul. et pup. subst. moribus introductum est, inquit, ut quis liberis impuberibus testamentum facere possit, donec masculi ad quatuordecim annos perueniant, foeminae ad duodecim: quod sic erit accipiendum, si sint in potestate. At vero omnia alia docere videtur AFRICANVS, qui de matre, filio suo substituente, loquitur, l. 33. D. de vulg. et pup. subst. Scribit enim ille: si mater ita testetur, ut filium impubere, cum erit annorum quatuordecim, heredem instituat, eique pupillaribus tabulis, si sibi heres non erit, alium substituat: valet substitutio. Aduersari videntur haec legis verba iis, quae paulo ante a nobis commemorata sunt. Iuuat igitur, ne qua haec lex obscuritate aut contradictione videatur laborare, in ista Africani verba, oblata hac scribendi opportunitate, non nihil commentari.

Ac primum quidem, qui locum hunc contendit esse subobscurum ac difficilem, FRANCISCVS DVARENVS in *exposit. ad Tit. D. de vul. et pup. subst. cap. XIV.* existimat, dari quoddam genus substitutionis extraordinarium, partim pupillaris, partim vulgaris, propterea, quoniam haec substitutio effectum habeat non dissimilem substitutioni pupillari, et quamvis substitutio pupillaris non sit omnino: proxime tamen ad illam accedat. Ponit nimirum hunc filium, cui eo modo substituerat mater, impubere decessisse, et affirmat substitutum ei succedere, neque adita hereditate ante pubertatem excludi posse, quia mater filii institutionem in id tempus, quo pubes factus fuerit, contrulisset. Statuerunt idem hoc vulgari modo substituendi genus, quod vim et effectum habeat pupillaris substitutionis, et quod duplex aut vulgari — pupillaris substitutio dici possit, THEOD. MARCILIVS et IANVS A COSTA in *comment. ad Inst. h. t.* In opinionem istam, nisi me omnia fallunt, ad-

adducti sunt hi viri magni nominis a THEOPHILO, qui sic habet: ἔξεσι δὲ μὲν τῇ πεπιλλιαρῆ τὴν βελγαρίαν, καὶ ποιῶσαι τὴν λεγομένην βελγαροπεπιλλιαρίαν, ad quem locum duplicem hanc substitutionem esse FABROTTVS iam annotauit. Aliter CUIACIVS. Is enim interpretaturus hanc legem, missa hac substitutionis vulgari — pupillaris specie, in *Tract. II. ad Africanum* contendit, matrem in specie proposita filio substitutionem fecisse non in secundum casum, sed in primum, his verbis, *si heres non erit*, adeoque plane vulgarem esse, non pupillarem. Recte quidem. Quomodo enim posset mater facere tabulas pupillares filio, quem in potestate non habet? Ne igitur nimia proferentes lecturis fastidium creet commentatiuncula, tenendum est, in ista lege prorsus non de pupillari substitutione, locutum esse Africanum. Neque enim ibi filio substitutionem fecit mater, sed eum potius, *si quatuordecim annorum fuerit*, heredem instituit, quemadmodum substitutio pupillaris ipsa, magis prima institutio, quam substitutio videtur esse. Succeditur enim per illam non ei, qui testamentum fecit, et secundo gradu: sed pupillo, cui testamentum factum est, et gradu primo, perinde ac si pupillus ipse testamentum sibi condidisset. Praeterea vere Cuiacius, collata institutione in tempus pubertatis, haec verba, *si heres non erit*, sic accipit, si intra pubertatem decesserit. Vnde, si dicendum, quod res est, in ista lege, quam interpretandam nobis iurimus, non pupillo, sed maiori, propter verba, *si quatuordecim annorum fuerit*, non pupillaris, sed vulgaris substitutio facta est. Neque opus est, vt ad nouam illam substitutionis vulgari — pupillaris speciem a Duareno aliisque Iuris excogitam redeamus, cum duae tantum substitutiones sint, si successionem spectemus: vulgaris, si in locum eius, qui heres non fuit, pupillaris, aut quasi pupillaris, si in locum eius, qui heres quidem fuit, sed restari non poterat, succeditur: quanquam interpretes tot gradus constituerint, tot species, tot diuisiones et subdiuisiones excogitauerint, vt, quotiescunque eas percurro, muscarum praelium videre videar. Certum potius est atque exploratum,

apud Africanum hoc loco occurrere vulgarem substitutionem, quod e formula substitutionis: *si heres non erit*, quae ibi legitur, satis perspicuum est. Mater enim filio impuberi consulere cupiens, quoniam ipsi substituere haud poterat pupillari-ter, siue intra annum decimum quartum, instituit eum heredem, cum pubes erit, *siue annorum quatuordecim*, vt: *Maeuius heres mihi esto: filius meus impubes, cum erit annorum quatuordecim, heres mihi esto*. Haec substitutio pupillaris non est, sed Maeuius filio hereditatem puberi restituet quasi ex fideicommissio. Neque enim pupillaris haec dici potest substitutio, quanquam eius effectum videatur habere, neque fideicommissaria, qua de §. *ult. Inst. h. t.* praecipit: *extraneo vel filio puberi heredi instituto, ita substituere nemo potest, vt, si heres extiterit, et intra aliquod tempus decesserit, alius ei sit heres: sed hoc solum permittitur, vt eum per fideicommissum testator obliget, alii hereditatem eius, vel totam, vel pro parte restituere*. Oritur noua dubitatio. Quid enim? nonne mentio sit: *pupillarum tabularum*, quas mater fecisse dicitur? habes igitur exemplum substitutionis pupillaris a matre factae: habes falsam excitatae legis, nec sat cohaerentem interpretationem. Dii, bona verba quaeso! In ipsis his tabulis pupillaribus, quas mater filio confecit, non pupillaris, sed vulgaris substitutio continetur, et tamen possunt dici pupillares. Ita autem vocatae fuerunt hae tabulae duplici potissimum ratione ab Africano, eaque impropria. Ab ipso nimirum pupilli, cui mater in primum casum substituerat, nomine, aut obiecto, quoniam substitutio filio facta erat, dum adhuc esset in aetate pupillari: deinde vero, quia substitutio confertur in mortem impuberis, et in ea specie pupillaris substitutionis effectum quodammodo habet, certe quod ad bona matris attinet, vt recte monet illudque Africani responsum temperat *CVIACIVS l. c. ideo non male*, inquit, *dicuntur tabulae pupillares, quod fiant in casum mortis impuberis filii, antequam in suam tutelam venerit*. Non substitutionis igitur, sed institutionis ratione pupillares nominantur, quia filius, in aetate adhuc pupillari constitutus, heres in testamento ma-
tris

tris scriptus fuerat. Ceterum notandum est, quod tales pupillares tabulae, quae et sub nomine *pupillaris testamenti*, et *testamenti impuberis filii* veniunt, a *ICtis* alias dicantur *tabulae secundae*, ab eo fortasse, quia substitutio pupillaris fieri solebat post paternas in secunda parte tabulas, et in ima cera, h. e. nouissima tabularum parte, seu extrema testamenti pagina. Id autem ex veteri Romanorum consuetudine, quibus moris erat in tabellis ceratis scribere, cognosci debet. Codex nimirum, in quo testamentum scribebatur, plerumque ex binis, interdum etiam pluribus tabulis ceratis inuicem iunctis, constabat. Quae igitur *prima tabula* erat, in qua sc. testatoris et heredis nomen, illius in primo, huius in secundo versu scriptum legebatur, eam solebant *primam ceram* nominare. Vnde intelligi potest HORATIUS *lib. II. sat. 5. v. 53.*

— — — — —
quid prima secundo

Cera vellet versu:

quam ACRON recte per *primam tabulam* interpretatur, et PORPHYRIO, bene hoc, ait, et iuxta ordinem, quia prius testatoris nomen, deinde heredis. Pari ratione altera illa tabula, in qua secundi heredes plerumque scribi solebant, *secunda tabula*, vel *ima* aut *extrema cera* vocabatur, quanquam etiam in iisdem tabulis, in quibus primi heredis institutio facta erat, scribere liceret substitutiones. Deinde etiam ista pars testamenti consignanda erat propria plerumque cera, proprioque lino, quia eo, quemadmodum priori etiam testamenti parte, a parentibus cauebatur, ne vltimae tabulae, viuo et impubere adhuc filio, possent aperiri. Opus erat hac cautione, quoniam facile euenire poterat, vt substituti pupillorum mortem exoptarent, et vitae eorum insidias struerent. Hoc certe HORATIUS, apud quem pupillaris substitutionis exemplum legitur, quique hereditatum captatores atro iam carbone notauit, satis significat *lib. II. sat. V. v. 48.*

*Arrepe officiosus, vi et scribare secundus
Heres, et si quis casus puerum egerit Orco,
In vacuum venias. perraro haec alea fallit.*

Vnde

Vnde etiam PERSIVS Sat. II. v. 72.

— Pupillumque utinam, quem proximus heres
Impello, expungam! namque est scabiosus, et acri
Bile tunet.

Praeterea secundarum nomen possunt etiam, quemadmodum videtur BARN. BRISSONIO, qui solemnes substitutionum formulas lib. VII. de form. pop. Rom. collegit, inde accepisse tabulae pupillares, quod primas h. e. patris tabulas sequerentur. Cum enim, inquit ille, sibi prius, deinde filio pater testamentum faceret; testamentum patris primarum tabularum, seu primi testamenti, ut locum et ordinem, ita et nomen obtinebat, pupillare et re et nomine in secundis consistebat, et secundi testamenti nomen fortiebat, adeo, ut testamentum, quod secundas tabulas habebat, duplex esset, licet vi ipsa et effectu vnum testamentum censeretur. Sed haec missa sunt. Satis enim iam occidit meus mihi HORATIVS:

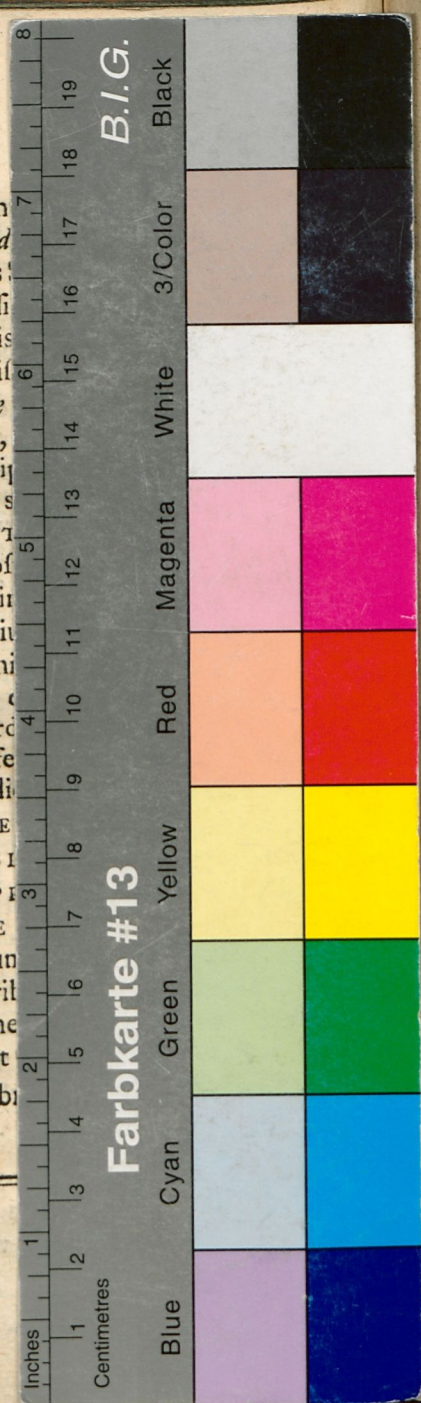
Non ego ventosa plebis suffragia venor
Impensis coenarum et tritae munere vestis:
Non ego nobilium scriptorum auditor et ultor
Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor.

Leipzig, Diss., 1779 K-Z

X 237 1913

10172

AD
LEG. XXXIII. D. DE VVLGARI
ET PVPILLARI
SVBSTITVTIONE
COMMENTATIVNCVLA,

1779, 40.
13

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRAESIDE
AVGVSTO CORNELIO STOCKMANNO
IVRIS VTRIVSQVE DOCTORE
D. VI. SEPT. C1010CCLXXIX
DEFENDET
GEORGIVS PHILIPPVS BVCK
CAMIZA-SAXO

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

